

Ese de două ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Inaltu Preasantitulu Domnu archiepiscopu si metropólitu Mironu Romanulu, insocitu de domniú, protosincehulu si vicariulu Andreiu Papp, Parteniu Cosma si alti, eri dupa meadiadi s'a dusu la Sibiuu pentru introducerea solena in scaunulu archiepiscopescu-metropolitanu, ce se va celebrá de congresu dumineca in ¹⁵/₂₇ decembre a. c.

Invitare de prenumeratiune pe anulu 1875 la

„LUMINA“

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica, Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Cu r. Ianuariu 1875 „Lumina“ intra in a. 4-le alu esistintiei sale.

In periodulu trecutulu de trei ani publiculu nostru se va fi potutu convinge din destulu, atátu despre valórea acestui organu bisericescu, cátu si despre scopurile ce a urmaritu. Nu este dar trebuintia se facemu nóue recomandari, le facu aceste cu intetire impregiurarile in cari ne aflamu, si evenemintele ce in viéti'a nóstra bisericesca din di in di mai multu se sporescu.

Cu adevveratu intru urmarirea programei sale „Lumina“ a intimpinatu si intimpina inca mari obstacule, si aceste din cause financiare.

Ori ce organu de publicitate numai spriginitu de publicu póte se corespunda asteptariloru si dorintieloru comune.

Publicu cetitoriu „Lumina“ a avutu si are, ce e dreptu, destulu de frumosu, in sa prea micu este publiculu, care si-a facutu datori'a intru sustinerea ei, potemu dice, multi au fostu chiamati dar pucini alesi!

Astfelu chieluelile tipariului si ale administratiunei pestrecundu venitele din prenumeratiuni, foi'a a avutu unu deficitu mare. Si ca se se scóta din deficitu, sinodulu eparchialu de asta véra a dispusu, ca se apara numai una data in septemana. — Ca „Lumina“ cu inceputulu anului nou éra si se apara de două ori in septemana va depinde dela caldurós'a spriginire a onorabilulu publicu, la carea si apelamu.

Rugamu dar pre abonantii particulari, cari voiescu se aiba acésta fóia si pe viitoriu, a se insinuá si a trimite pretiulu abonamentulu la redactiune pana la 1 Ianuariu 1875. ca se ne scimu orientá cu tiparierea esemplarielor.

Incátu pentru comunitatile bisericesci, cari si altcum sunt indatorate a prenumera organulu oficiale alu eparchiei, foi'a „Lumina“ se va spedá neintreruptu. Ceremu in sa ca banii de prenumeratiune restanti, cátu si cei pentru viitoriu se se trimita redactiunei fora intardiare. Deosebitu rugamu pre D. Protopresbiteri, ca se binevoiesca insisi, a luá sarcin'a de colectanti pentru comunele din tracturile submanuate, si se ni tramita conspectulu acelor'a cu sumele incurse cátu se póte de timpuriu.

Pretiu de prenumeratiune remane si mai departe celu pusu in fruntea foi; adeca 6 fl. v. a. pe anu si 3 fl. v. a. pe diumetate de anu. Pentru comunele bisericesci mai serace pretiu este numai 4 fl. la anu.

REDACTIUNEA „LUMINEI“.

Biografi'a lui Georgiu Brancoviciu, Contele si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitulu Sav'a Brancoviciu, si Istoriceulu Serbiloru.)

(Urmare si sfersitu)

Remanendu si acést'a fora rezultatu, deputatii nationali in contielegere au relasatu la Despotulu pre ieromonachulu Mitrofanu Popoviciu, Esarchulu patriarchalu, care dupa obositoare solicitare n'a capatatu pofitulu respunsu dela curtea Cesara. In starea acést'a cugetá Despotulu despre midilócele prin care s'ar potea ajutá si in urmarea cugetariloru acelor'a a scrisu ruganduse de Consiliarii imperatesci, ca se i midilócésca eliberarea. A scrisu de doua ori si Cardinalulu Colloniciu, in sa antea óra a capatatu respunsu mai multu de superare, decátu de mangaere, éra dou'a óra i apromite, cá incátu se atinge de eliberarea lui nu va intrelasá in cátu va potea a i fi folositoriu la Maiestatea Sa.

In anulu 1696 a venitu solu la curtea imperiala din partea Imperatiei Moscove: nobilulu Cosma Nichiticiu. Intemplanduse pe timpulu acél'a si Patriarchulu serbescu la Viena si convenindu cu disulu solu, i-a descoperitu pre largu despre retienerea Despotulu, precum si despre alte trebi ale serbiloru, si fiindu solu in 5 Iuniu a anului din susu in conferintia, a propusu intr' altele — pe limba latina — si acést'a:

„Se afla aici in prinsóre cutare Brancoviciu, Despotulu serbescu, cu care, precum si cu fratele seu Episcopulu, am facutu cunoscintia in sa Moscva. Acél'a poftesce se se véda cu mine dar nu cuteadia a veni la mine. Deci déca am aflu gratia la Imperatul me rogu, se i se concéda a se vedé cu mine si eu nu voiu trece cu vederea a me laudá despre astfelu de gratia la Maririle Sale Imperatii mei.

Solulu muscalescu a facutu adeseori in convorbirile sale cu Consiliarii amintire despre Despotulu dicendu: Déca fapta rea in contra Maiestatii Cesare n'a facutu Despotulu, me rogu, eliberati-lu. La astfelu de rugare s'a datu solulu intr'o conferintia acestu respunsu: Nihil mali fecit, sed ratio status sic requiritu; sdeca: Nimicu reu n'a facutu, dar asia recere folosulu statulu.

In timpii urmatori Petru celu mare Imperatul Russiei, dupa ce a calatoritu prin multe tieri, intornanduse la tier'a sa a venitu in modu secretu, sub numire de solu mare, cu mai multi boieri de ai sei, si la Vien'a unde priminduse cu cea mai frumoasa intimpinare, a petrecutu vreocâteva septemani acolo.

Despotulu care pururea cugetá la eliberarea sa, voindu a se folosi de intemplanarea acést'a binevenita si neasceptata, a speratu fora indoiala, cumca prin providinti'a lui Ddieu va aflá mare partinire si norocire si sie si patriei sale in asia parsóna mare; si pentru acea a si facutu de scire despre sine la Marirea Sa, cum beliducii imperatesci séu din invidia pentru dignitatea de Despotu, séu din ura catra marturisirea ortodossa resariténa, séu pentru stingerea Capeteniei serbesci, calcandu tóte apromissiunile cele gratióse ale Cosarelui scrise in Diplome, Despotulu de atáta timpu este retienutu in prinsóre. Pe atunci ajungendu si patriarchulu la Viena, si contielegenduse cu Despotulu, au datu in scri-su o scurta rugare lui Petru pentru inalt'a sa midilócire; in cátu se atinge de Brancoviciu asia s'a rugatu:

„Asemene si in custodia retienutulu colu de acum Georgiu alu II dupa cognume disu Brancovicu, tragendu-si viti'a din famili'a Despotiloru si a Brancoviciloru, dupa eliberarea sa se fia repusu in dignitatea de Despotu, dupa mostenirea strabuna a patriei, dinpreuna cu tóte legile si datinile vechi precum bisericesci, asia si mirenesci, care au fostu la resaritu si sub stapanirea serbésca mai vertosu, cà în moscenirea mai susu disa a predecesoriloru sei, inca mai nainte a fostu intaritu dela Augustissimulu Cesare alu Romei Leopoldu I cu Diploma autentica si cu apromisiunea Cesara prin manifestulu provocatoriu, dupa cum din copiile A. si B. alaturate mai chiaru se póte vedé.“

Predanduse rugaroa s'a concesu si Despotulu a se inchina cu umilintia imperatescii Mariri a Rusiei. Si candu s'a intalnit Despotulu cu marele solu -- cu Petru celu mare versandu-si rugandele cereri a disu: Me inchinu pana la pamentu inaintea binecredintiosulu unsu alu lui Ddieu, autocratulu Monarchiei Moscove si cu umilintia me rogu, ca prin imperatésca sa midilicire se adaoge solicitare inaintea Augustissimulu Cesare alu Romei vechi, pentru eliberarea mea din prinsórea cea silnica, si pentru cererile poporulu nostru Slaveno-serbescu. Er binecredintiosulu Imperatu alu Moscaviei a datu Despotulu respunsu gratiosu si crestinosu mangaindu: „Pentru Cristosu — a disu — tóte le voiu face.“ La acestu respunsu plinu de mangaere multiamindu Despotulu Mariri sale a disu: „Cristosu se fie ajutatoriu Imperatiei Tale cei binecredintiose.“ Dupa acést'a despartinduse Marirea Sa de Despotulu, tóte rugarile, gravaminile natiunei si cererile le-a recomandat spre ingrigire si implinire plenipotentialulu seu solu, lui Procopiu Bogdanovicu Voznicinu, care a ramasu la curtea Cesara, ér elu s'a reintornatu in patri'a sa.

Dupa incheierea pacii la Carloveti, solulu rusescu, mai susu numitulu Procopiu Bogdanovicu Voznicinu in 6 Martiu 1699 a predatu intr'alte puncte si acestu punctu despre Brancovicu Maiestatii Sale Cesare:

„Mai departe este rugata Maiestatea Sa Cesara despre Despotulu disiloru Serbi Georgiu Brancovicu, sè se eliberedie si sè se dimita si privilegiile loru intarite de Maiestatea Vóstra sè se mantiena.“

In câtu despre Brancovicu a capatatu solulu urmatorulu respunsu:

„Despre Despotulu Georgiu Brancovicu, va demandá Sacratissim'a sa Maiestate Cesara a i se dá trebuintiosá dilucidare, si va avé dupa acést'a se póta esperiá Marirea Sa imperatésca in fapta, cà nimicu i jace asia la inima Maiestatii Sale Cesare, cà si a face indestulu intru tóte posteloru imperatescii sale Mariri.“

Solulu Moscaviei primindu respunsurile dela Maiestatea Sa s'a reintornatu la Domnulu seu. Dupa acést'a venindu Patriarchulu cu Episcopii si cu multi oficiri de óste din diverse locuri érasu la Vien'a, cu toti solicitau la curtea cesara despre spusele cerintie, in sa precum si pana aci, impedecandui neamicii n'au potutu dobandi respunsulu postitu. Védiendu Patriarchulu si capeteniile poporulu a fi zadarnice si silintiele loru si neavendu de cheltuiala, au fostu constrinsi a lasá acolo din cleru pre preonoratulu Atanasiu Pesiti, patriarchalulu protosincelu cu vreo-cátiva conducatori ai natiunei serbesci si a returná la Buda.

Cei remasi in Vien'a sub nume de deputati nationali, protosincelulu, si viteazulu Pana Bojiciu, colonelulu dela Titelu si Sava Nicoliciu colonelulu dela Petru-Varadinu, cu prealuminalulu si binecredintiosulu Despotu s'a consvatuitu si prin midilicirea loru s'a substernutu in numele clerulu si alu poporulu in 29 Aug. 1699 o suplica Maiestatii Sale Imperatescii despre vechi'a sa libertate si volnicia dupa cum marturisescu feliuriti istorici si barbati esperti si despre decretelungare ungare.

In suplic'a acést'a carea cuprinde 10 puncte pre lungu, in punctulu alu 7 se róga pentru eliberarea lui Georgiu Brancovicu si reasiedierea lui in dignitatea de Despotu.

Acést'a suplica inca nu li-a adusu in câtu se atinge de Brancovicu nici unu folosu.

Amblat'au deputatii acestia pre la curte, pre la Consiliari, pre la Feldmaresialulu de Baadenu, càci elu a poruncitu la Cladova sè se puna Despotulu celu nevinovatu in arestu, se spuna celu pucinu cause acestei indelungate arestari. Er elu desvinuinduse asia dechiarare a datu: Adeveratu, cà eu am arestatu pre Domnulu Brancovicu, in sa acea am facutu la porunc'a Imperatulu. Pentru acea nu dela mine, ci dela insusi Imperatulu cereti caus'a si usiurarea arestulu acestuia. In acestu chipu si ceialalti Consiliari incurcau trebile poporulu cu ale Despotulu, càci sciindu ei, cà curtea pentru cause poporulu si Despotulu necunoscuta a hotaritu, ca Despotulu pana la mórte se fie in exiliu si despartitu de natiunea si patri'a sa, din di in di aduceau ina-

inte diverso preteste si cause, cu care a adusu pre deputati la desperare, carii ne mai avendu nici de cheltuiala, desierti, cu lacrimi si cu suspine s'au reintornatu la comunitatea serbésca.

O Dumnedieule — striga Raiciu — câtu de neurmte suntu cáile tale! Despotulu de atáta timpu fora causa si judecata in arestu intunecat, ér poporulu petrecendu fora plata si remuneratiune, intru atáta a storsu averile sale si in fine a seracitu, câtu nunumai nu potea ajutá pre Despotulu, ci nu avea nici cu ce se-si nutrésca pre muierile si pre copii sei; càci ce a avutu sub stapanirea turcésca, o parte a parasitu, o parte a rapitu vrajmasiulu, ér aici luptanduse pentru comunulu folosu si bunastare a intregi crestinatii cu cheltuiala sa, nu s'a potutu imbogati. Ba Despotulu a devenitu la atáta seracia si lipsire de avuti'a sa cea mare, câtu a fostu constrinsu a se despoia de sculele sale cele scumpe infrumsetiate cu auru, cu margaritare si cu pietri pretiose, si asia a se ingrigi de nutrimentulu seu. In seraci'a acést'a nu avea nici cu ce se platésca cortelulu stapanulu de casa unde locuia a prinsu. Pentru acea si acést'a a redicatu procesu asupra lui si i-a facutu multa asuprire — precum pre largu scrie Raiciu — pana ce mai pre urma s'a decretatu dela curte, ca pentru cortelu sè se platésca din camer'a curtii, ér Despotulu se-si traga plat'a defipta, carea deplinu o a si capatatu nunumai petrecandu in Viena, ci si in Egra, unde a si muritu.

Pana aici Raiciu.

In anulu 1849 a datu la lumina Alessandru Stoiacico o carte serbésca sub titula: *Schitie din vieti'a poporulu serbescu.*

In cartea acést'a vorbindu si elu despre Georgiu Brancovicu la pag. 41 asia scrie:

„Ca se nu fuga Brancovicu din inchisórea sa l'a dusu Gubernulu in anulu 1703 la Egra, cetate mai inlaintulu Bohemiei, unde in 19 Sept. 1711 in anulu alu 66 alu vietii si alu 22 alu arestarii sale si-a finitu vieti'a sa cea ticalósa. Dupa treidiecisi-duoi ani au capatatu Serbi concessiune dela Mari'a Teresia a aduce corpulu lui, si celebranduse cerimonie de imormentare preste elu prin Patriarchulu Siacabentu — Arseniu alu IV — in biserica din Carloveti, la carea ingropatiune se adunase o multime de poporu intristatu, s'a astrucatu in Sirmiu in monastirea Crusiedolu. Despotulu a scrisu in timpulu inchisorii Sale Istori'a natiunei serbesci, carea se pastreadia in Bibliotec'a nationala d'in Carloveti, manuscrisu. Dauna, cà opulu acést'a din atátea priviintie, pentru noi — intielege pentru Serbi, ér eu dicu cà si pentru noi romanii — de asia mare insemnatate, nici pana astadi n'a vediatu lumina.

Cumca e dauna si pentru noi romanii, cà nu e tiparita Istori'a lui Brancovicu, se vede din Istori'a lui Raci, partea IV. pag. 59. 67- si 93.

I. La pag. 59. se spune cà in Istori'a lui Brancovicu dela pag. 1301 pana la pag. 1375 se descriu intemplantile timpiloru in cari a desculecatu strabunulu lui cu asemene nume Georgiu Brancovicu din Moldova in Ienopolea. Pe paginile aceste se descriu si cei trei Ierarchi din Ienopolea: Mateiu, Sava si Longinu Brancovicu.

Despre acestu Sav'a, carele a fostu veru primariu cu tat'a lui Georgiu, scrie Stoiacico in amintit'a carte, cà a fostu Metropolitanu si in Ardélu.

II. Dela pag. 1375 pana la pag. 1496 se descrie resboiele lui Mihaiu Viteazulu, si serbi carii sub conducerea lui Novacu celu grosu si a lui Georgiu Serbulu au fostu ostasi in armat'a lui Mihaiu.

III. Dela pag. 1500 pana la pag. 1632 se descrie starea religiunei ortodosse din Ardélu. Multe dóra necunoscuta de romanii jacu la intunerecu in Istori'a acea. Càci Georgiu acést'a Brancovicu petrecandu atátia ani in Ardélu a avutu si ocaziune a cercá si a intrebá despre multe suferintie ale predecesorelui fratiene seu Sav'a, dar a avutu si rivna a sci multe precum scrie unu cronicariu din tier'a romanésca, care a fostu omu invetiatu si versatu in sciinti'a istorica, despre elu, intr'unu *Fragmentu de cronica pe scurtu a Romaniloru*, tiparita in Bucuresci la anulu 1858, pag. 371:

„Audit'am si eu cu urechile mele de domni'a lui, Georgiu Brancovicu din Ardélu, omu de cinste si cu cunoscentia si iubitoriu de a sci multe, povestindu cumca mergendu la Moscova impreuna cu fratele seu Sava Brancovicu Metropolitanulu Ardélu-lu, omu si acel'a destulu invetiatu, intieptu si temetoriu de Ddieu.“

La anulu 1821 Demetriu Davidovicu redactoru de novele serbesci, a edatu Istori'a serbiloru pe scurtu. Acést'a scrie la pagin'a 140: In anulu 1689 Octomyrie 14 armat'a germana a luat Vidinulu si Marchionulu dela Baadenu, Feldmaresialulu óstei germane a invinsu mai de multe ori pe turci. Despotulu Brancovicu a vonitu cu ai sei in taber'a lui, ér Feldmaresialulu l'a pira-

su si a demandat se-lu duca la Orsiava, ér dupa aceea la Vidi-
nu. Nu se scie nici in diu'a de astadi, pentru ce a pasitu astfe-
lu cu Brancoviciu; séu n'a fostu curtii austriace pe voia cà s'a
proclamat de Despotu, séu pôte a devenitu in vre-o suspitiune.

Ladislau Szalay a scrisu si a edatu la anulu 1861 o carte
magiara sub titulu: *A magyarországi szerb telepek Jogviszonya az
Allamhoz*. Acest'a aduce in cartea sa unele documinte atingatôre
de arestarea lui Georgiu Brancoviciu. Elu le a scosu din cartea
Baronului Filipp Rôder, intitulata: *des Markgrafen Ludwig von
Baden Feldzüge wider die Türken. Carlsruhe 1842 II. B.*

Documintele suntu dône relatiuni ale Marchionului scrise
Imperatului Leopoldu, si o inviatiune a Imperatului scrisa Mar-
chionului.

Relatiunea cea d'anteiu e scrisa in Lepa in 26 Iuliu 1689,
si suna in urmatoriulu chipu:

„Cutare Brancoviciu inunda cu proclamatiunile sale provin-
ci'a, provôca pre poporu la arme si la sine, se subscrie mosteni-
toriuu Despotu alu Serbiei, Bosniei, Missiei, Thraciei, Bulgariiei
si alu Sirmiuului; dupa elu tôte provinciile dela Esecu pana la
Constantinopole suntu ale lui si elu voiesce in fapta se stapa-
nêasca preste ele; generariulu Heissler mai de multe ori a ad-
moniatu, ca se nu-lu lasu din vedere pre omulu acest'a, care e
fôrte suspectu pentru incredint'a sa corespondintia cu principele
tierii romanesci. Eu nu-lu cunosc si nu voiu suferi pasirea lui
pana atunci, pana ce nu voiu primi dela Maiestatea Vôstra po-
runca cum am de a me portá in tréb'a acest'a.“

La relati'a acest'a i s'a rescrisu dela Imperatulu dto. Lintiu
5 Augustu precum urmeadia:

„Ce se atinge de Brancoviciu, acest'a e aceea persôna, care
nu de multu a fostu din partea celui de mai nainte principe alu
tierii romanesci, dinpreuna cu vreocâtiva alti soli, in Viena; lu-
cra deci caritatea ta intr'acolo, ca pre densulu cu modu bunu si
sub ceva pretestu se-lu chiemi la tine; apoi dupa aceea baga bine
de séma spre elu, si de va fi de lipsa si in persôna lu-retiene.“

A trecutu vreocâteve luni, — scrie Szalay — pana ce i-a
succesu Marchionului asi implini scopulu, càci abia in 7 Noem-
vrie 1689 face relati'a la Imperatulu Leopoldu din taber'a cea
de langa Fetislam:

„Pre Georgiu Brancoviciu, despre care mai de multe ori
am facutu Maiestatii Vôstre Cesare umilita relati'a, in fine cu cu-
vinte frumôse l'am momitu la mine, si aflandu, cà nunumai cu
Diplom'a capatata dela Maiestatea Vôstra a abusat cu necuviin-
tia, ci sub scutul a ceea voiesce sè se puna cu tóta tari'a de
Despotu alu Serbiei, Illiriei, Missiei, Bosniei, Sirmiuului si alu
multoru altoru provincii, si spre scopulu acest'a pretinde fora de
tóta afectarea repunerea sa, ca legiuitu mostenitoriu in tôte pro-
vinciile aceste; avendu elu mai de parte partida mare precum
din patriarhii si popii grecesci, carii au nemarginitu mare inriu-
intia la poporulu celu simplu, asia si din câteva mii de resboi-
nici, carii lu-recunosc pre elu de legiuitu mostenitoriu Domnu;
din ce, dêca mai îndelungatu vom trece cu vederea, s'aru potea escá
lucruri periculôse; am fostu constrinsu pe acestu Brancoviciu a-lu
retiené si a-lu trimite ca prinsu la Orsiava si la Sibiu, ér Diplom'a cu
care a voitu silnicese a se redicá la putere, spre marle scadiemen-
tu alu Maiestatii Vôstre a o predá pentru pastrare in Cancelaria.“

Despre miile de resboinici serbi, despre carii se face aci,
precum si in suplic'a lui Georgiu Brancoviciu cea in limb'a latina
substernuta Imperatului Leopoldu la punctulu alu 10 amintire,
unde dice cà partea cea mai mare a romaniloru cu ostile sor-
besci adunate de elu spre servitiulu Maiestatii Sale ascépta
retrasa catra partile muntôse ale Transilvaniei, vorbesce si Geor-
giu Sincai in Cronica tomulu alu III. pag. 147, unde aduce din
Dimitrie Cantemiru inainte:

„Sierbanu principele celu inimosu din imperatesculu neamu
alu Cantacuzeniloru, ér plinu de rivna spre crestinatate.
Dupa ce s'a mutat Duca Voda din Valachi'a in Moldov'a
si a dobanditu elu (in anulu 1679) domni'a Valachiei, grigea
cea mai mare i ér, ca se scuture tirani'a turciloru carea
acum o infranase armele nemtiloru, si cu totulu se o scota din
Europa. In tréb'a acest'a nunumai a trimisu pre fratele seu Ior-
dache séu Georgiu Cantacuzenu la Vien'a la Imperatulu Leopoldu
I, ci cu Imperatii rusiloru Ioanu si Petru a facutu aliantia
prin Archimandritulu din Bosnia unchiulu Vezirului Solimanu
Pasia. Dela Imperatii rusiloru i s'au fagaduitu, cà dupa ce se
va luá Tiarigradulu dela turci, pre elu, ca pre unu stranepotu
imperatescu lu-voru pune Imperatu greciloru. Elu inca fôrte tare
se gatise asupra turciloru, cà a facutu sè se verse 38 de tu-
nuri si a strinsu pana in 24000 de ostasi din serbi, slavoni si cro-
ati, pre carii ii-tienea ascunsi prin paduri si prin munti.“

Serbii, slavonii si croatii despre carii se face aci vorba,
au luat armele cu buna séma la indemnulu si provocarea lui

Georgiu Brancoviciu, care a petrecutu in Romani'a dela 1680 de
candu fugise din Ardél, pana candu s'a prinsu la anulu 1689.

Totu la pag. 147 ceva mai sus aduce Georgiu Sincai cu-
vintele lui Gebhardi: „Altu norocu s'a întemplatu Marchionului
din Baden; dar elu nu s'a folositu cu densulu, adeca: Georgiu
Brancoviciu Despotulu Illiriloru si alu Serbiloru in anulu 1688 fa-
gaduinduse Imperatului Leopoldu I, cà i va fi intru ajutoriu cu
100,000, pentru care l'a facutu principe imperatiei romaniloru si
in anulu 1689 a mersu la Marchionulu cu 30,000 de ostasi; ci
ast' a mai neavendu atâta ômenî in ôstea cu Imperatulu, s'a
spariatu, si prindiendu pre Brancoviciu l'a trimisu la Vien'a, cà
sè se indrepte lucrulu. Ministeriulu imperatescu ca nu cumva sè
se isbandesca dupa aceea pentru rusinea ce o patise l'a tienutu
in Vien'a si a scornitu, cà l'a aflatu vicleanu, ér ca se nu se
turbare ostile lui le-a datu voie se-si aléga altu povatitoriu.“

Atâta Gebhardi, inse precum se vede din cele de mai susu,
cu multe sminte.

Epitafulu

lui Georgiu alu II. Brancoviciu, Despotulu si mostenitoriuu Domnu
alu stapanirii slaveno-serbe, rasiene, alu Illirei. si alu Missiei:

„Vechiulu meu neamu alu Despotiloru. numitu Brancoviciu.

In urmarea acest'a me glorifica maritulu poporu Serbescu.

Numele meu Georgiu: ér fapt'a a aratatu,

Cà vrajmasiulu sufletulu meu l'a sagetatu.

M'am silitu a fi cu rivna,

A scapá pre laudatele neamuri serbe

Din unghiile sierpelui turcescu; atâta a fostu puterea numelui meu.

Cu Ddieu a frantu puterea vrajmasiului

Despre invingeri gloriôse au sciutu duoi Cesari.

Dar binele cu contrariulu ambi au remuneratu.

Flôrea juniei la resaritu a fostu gloriôsa.

Acést'a a caditu la apusu in betranetie calcata.

Tôte le am facutu dreptu cu fapt'a, cu sufletulu.

Prihana mintiunôsa a biruitu victi'a mea.

Pre mine omulu nevinovatu fora judecatu m'a judecatu.

Nevinovatu m'au silitu a patimi ca vinovatu.

Cu svatu reutatosu am fostu aruncatu in temnitia.

Si pentru credintia lipsitu de totu ajutoriulu.

S'au intunecatu onôrea si glori'a prin a lui Ddieu svatu.

Viclesce am fostu venatu cu latiri invidiôse.

Temniti'a m'a tienutu inchisu de dône ori optu ani,

Si m'am nutritu cu pane ticalôse, cu putôre nesuferita.

Dupa o miia siepte sute candu se numera anulu alu cincelea.

Dupa trecut'a gloria am fostu incinsu cu custodia.

In glori'a lui Ddieu si folosulu natiunei serbe

Am acceptatu ajutoriulu Cesariloru, ca se fie libertate.

Dar mai bine ar fi fostu mic nesciutu a petrece

Decâtu volnici'a pentru credintia a o perde.

Nu e asia greu fora titule a traî in lume,

Precum pentru sincer'a credintia atâtu a patimi.

Dar a se schimbá nu se pôte ce s'a întemplatu odata

Totinsulu se-si aduca aminte de acestu esemplu, se nu se mgi
intemple.

S'a scurtatu victi'a mea, se apropia de fine;

Sufletulu la ceriu; corpulu lu-va acoperi pamentulu.

Oricine cetesce aceste cu sufletulu sè se cuceresca

Si sè se rôge Domnului Ddieu din inima pentru mine“

Precum se vede aceste le a scrisu Brancoviciu candu se
aflá de 16 ani in prinsóre, in anulu 1705.

Starea fondurilor,

comune dieceselor Aradu si Caransebesiu, administrate prin
Epitropi'a provisoria din Aradu, la 30. Novembre 1874.

I. Fondulu bisericescu nealienabilu:

a.) Bani gata in cass'a Epitropiei.	fl.	1955.19
„ elocati spre fructificare la casse de pastrare.	„	74.676.04 1/2
	„	76.631.23 1/2
b.) Papire de valôre, in obligatiuni rurale ung. fl.		26.250.—
c.) Obligatiuni private dela 166 debitori.	„	253.926.48
d.) Mobile si recuisite dupa consemnare.	„	501.62
e.) Anticipatiuni pentru inprocesuare.	„	90.—
	Laolalta.	357.399.33 1/2

Din sum'a acest'a se detrage cautiuni de 125 fl. retienuti
in bani gata dela 6 debitori si 120 fl. interimalminte retienuti

din unu inprumutu, laolalta. 245

Remane fl. 357.154.33 1/2

II. Fondulu scolare generalu.

(Consta din: fond. scolare cu aucta 1070 la olalta, fond. pentru edificiu, fond. de pensiune, fond. de stipend. Balla.)

a.) Bani gata in cass'a Epitropiei.	fl.	277.13 ¹ / ₂
„ elocati spre fructificare la casse de pastrare.	„	8485.22
		<hr/>
	n	8762.35 ¹ / ₂
b.) Papire de valóre in obligatiuni de statu.	„	14.800.--
c.) Obligatiuni private dela 119 debitori.	„	57.607.10
d.) Restanti'a auctei scolare 10% ^o pana la 1 Iuliu 1872. dela 352 de comune	„	34.896.18
	Laolalta. n	116.065.63 ¹ / ₂

III. Fondulu seminarialu Rajacsics.

a.) Bani elocati spre fructificare la casse de pastrare.	fl.	176.39 ¹ / ₂
b.) Obligatiuni private dela 8 debitori.	„	2000.--
	Laolalta. „	2176.39 ¹ / ₂

Resumnatu.

I. Fondulu bisericescu nealienabilu. fl.	357.154.33 ¹ / ₂
II. Fondulu scolare generalu.	„ 116.065.63 ¹ / ₂
III. Fondulu seminarialu.	„ 2176.39 ¹ / ₂
Sum'a totala n	475.396.36 ¹ / ₂

Afora de acést'a, fondulu scolare generalu mai are active nestatoribili in cifre sicure, — in restanti'a auctei scolare 10%^o-la dela 1. Iuliu 1872 pana la 31. Decbre 1874 dela 511 comune, in competinti'a auctei inca neinpartita difinitiv-minte intre romani si serbi, in anticipatiuni pentru procese, in restanti'a tasului a III-lea preparandialu; in fine fondurile tóte trei mai au parte active in *interesele restanti* neincurse dela diferiti debitori.

Circulatiunea cassei,

in lunile Octombree si Novembre 1874 a fostu urmatori'a: *)

Perceptiune.

Restulu baniloru gata de la 30. Sep. 1874. fl.	1928.46
Papirele de valóre a fondului scolare.	„ 274.--
Bani elocati la casse de pastrare.	„ 20.500.--
Interesele fondului scolare.	„ 336.66
Interesele fondului bisericescu.	„ 3863.32
Provisiunea fondului bisericescu.	„ 401.05
Restanti'a auctei 10% ^o pr. 1. Iuliu 1872.	„ 69.66 ¹ / ₂
Interesele fondului seminarialu.	„ 46.25
	<hr/>
	n 27.419.40 ¹ / ₂

Erogatiunea.

Arend'a localitatii.	fl.	62.50
Contulu recuiziteloru.	„	14.30
Capitalu elocatu spre fructificarea.	„	277.97
Salariulu profesoriloru preparandiali.	„	300.82
Diurnele membriloru Epitropiei.	„	60.--
Contulu de pensiune.	„	26.25
Spese neprevedute.	„	3.70
Obligatiuni private a fond. biser.	„	24.000.--
Salariulu oficiariloru Epitropiei.	„	419.94
Pentru lemne de incalditu.	„	21.60
Restulu baniloru gata pe 1. Decem. 1874.	„	2232.32 ¹ / ₂
		<hr/>
	n	27.419.40 ¹ / ₂

In lunile aceste s'a tîenutu in ¹⁵/₁₀₀. Octombree n. o siedintia ordinaria in carea s'a acordatu 43.430 fl. ér asemnatu 10.040 fl. In fapta au redicatu inprumutu 42 de individi sum'a de 24000 fl. Bani disponibili, in fond. biser. dupa ce detragemu sum'a acordata si cea asemnata, laolalta fl. 73620—; din bani gata acestui fondu: 76.631 fl. 23¹/₂, remane 3011 fl. 23¹/₂.

Georgiu Pureariu, m. p.
contabilu.

*) Nepotendu-se tîené siedintia in absinti'a membriloru, participatori le congressu, raportulu presentu se publica acuma contrasu din afacerile de pe dóue luni.

Concursu.

1

Pentru deplinirea aloru dóue capelanie vacante in Belintiu, se escria concursu pana la 29 l. c. stilulu vechiu, in care di se va tîené si alegerea.

Emolumintele suntu:

a) la capelaní'a protterala: 16 lantie de pamentu, birulu, câte o mesura de cucuruzu, si stol'a indatinata dela 190 de case;

b) la cealalta capelanía: 10 lantie de pamentu, ¹/₃ din biru si din stola dela 210 de case.

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi, suntu avisati recursele loru, instruite conformu §-lui 13 din statutulu organicu, si adresate sinodului parochialu gr. or. din Belintiu, pana la susprefiptulu terminu, a le asterne parintelui protopopu tractualu Georgiu Cratiunescu, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Comitetulu parochialu gr. or.

In contielegere cu mine Georgiu Cratiunescu protopopulu tractualu.

Concursu

2

Pentru statiunea invetiatorésca din Buntesci pana acumu numai interimalu deplinita, din cerculu Beiusiului inspectoratulu Buntesci.

Emolumintelé suntu: 84 fl. v. a. 8 cubule bucate, 4 gráu 4 cucurudiu, 8 orgii lemne, ⁵/₈ cubule fasole, unu fuioru si una legatura fenu dela tóta casa.

Doritorii de a fi alesi au asi trimate recursele loru bine instruate, si adresate comitetului parochialu in Buntesci pana in 15 Decembre st. v. a. c. candu va fi si alegerea.

Buntesci 27 Noemvre 1874.

Comitetulu parochialu,

Cuscirea mea Ioane Papp insp.

CONCURSU

3

Pentru indeplinirea vacantei parochii din opidulu Cilu protopresbiteratulu Buteniloru.

Emolumintele anuale suntu: un'a sesiune pamentu din care jumetate, sub decursulu anului 1875 ilu va folosi veduv'a preoteasa. — Cuartiru liberu cu gradina, câte una mesura cucurudiu sfarmatu dela 140 numere de case, si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati recursurile proviedute cu tóte documintele preserise in statutulu organicu adresate comitetului parochialu ale trimate subscrisului in Alma-siu posta ultima All-Cill — pana in 22 Decembre a. c. in care di va fi si alegerea.

Datu in opidulu Cilu 20 Novembre 1874.

Comitetulu parochialu'

In contielegere cu mine Ioanu Groz'a protopresbiterulu, Halmagiului si adm. inter. Buteniloru.

CONCURSU

3

Se deschide de nou pentru statiunea invetiatorésca din Campani.

Emolumintele suntu:

Salariu anualu 105 fl. v. a. 12. cubule de bucate, 12 stan-geni de lemne si veniturile cantorale. —

Competintii au a-si trimate recursurile loru cu documintele necesarie adresate comitetului parochialu pana in 26 Decemvre, a. c. st. v. candu va fi si alegerea—subscrisului.

Baiti'a (Rézbánya) 26. Novembre, 1874.

Din incredintiarea comitetului paroch. Nicolau Popovicu insp. cerc. de scóle

CONCURSU

3

pre statiune invetiatorésca rom. ort. conf, din Zimbru inspectoratulu Iosasiului cu carea sunt impreunate urmatoriéle emuluminte, si anume: In numerariu 157. fl. 50. cr. v. a. 5. cubule de grau: 5. de cucurudiu 12° de lemne din cari are a se incaldi si scól'a; cortelu liberu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si instruí recursele loru cu documintele recerute in sensulu Statutului organicu, apoi intitulate catra comitetulu parochialu, ale adresá concernintelui inspectoru scolaru cercuale in Iosasiulu ultim'a posta Gurahoncz, — pana in 29 Decembre st. v. a. c. in care di va fi si alegerea, — avendu respectivii aspiranti in acestu restimpu a se presentá la sant'a biserica, spre a-si demustrá desteritatea in cantari si tipicu. —

Zimbru la 19 Novembre 1874

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine, Ioane Munténu Insp. scol. cerc.